

Előtte tési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy óra 40 kr.
 Negyedóra 1 frt — kr.
 Félóra 2 frt — kr.
 Egész óra 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei
 takarékpénztári épület), hova a hirdetések és az előfizetés-díjak küldendők.
 Egyes szám ára 3 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

TARSADALMI HETILAP.

Hirdetések díja:

6 hasábos petitsorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször 4 kr.
 Nyiltér 4 hasábos petitsorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyiltérért 30 kr.
 Reklamok soronkint 1 frt.

Szerkesztési iroda

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

Táviratok.

Halottak emléke.

(Saját tudósítónk távirata.)

Budapest, november 1.

A főváros közönsége a szokásos kegyelettel adózott ma a halottak emlékének. Az igazi novemberi esős idő dacára már korán reggel valóságos népvándorlás indult a fővárosi temetőibe. Különösen sokan mentek a Kerepesi-sírkertbe, amely előtt a koszoru és mécsárulók egész kis vásárt rögtönöztek. A kapukon csak úgy tödült befelé a kocsi és a résztvevők nagy tömege. A temetőben rendkívüli volt az élénkség. A sírokra tömérdek koszorút és lámpást raktak egymást érték a testületek, melyek jelesünk sírjait beszédek kíséretében megkoszorúzták.

Különösen nagy díszben voltak Deák Ferencz és Batthány Lajos gróf mauzoleumai, Kossuth Lajos, Röck Szilárd és Szilágyi István sírjain, melyeket a főváros megbízásából az Entreprise emberei ékesítették föl. A három első sírhoz vonultak ki a legtöbben. Először is a két egyetem ifjúsága róttá le kegyeletét. A tudomány-egyetem polgársága reggel nyolczkor a központi egyetemen gyülekezett és fél kilenczkor a muzeum-köruttra vonult, ahol a műegyetem ifjúsága csatlakozott hozzá. A testvéregyetemek polgárai mintegy ötszázan egyetemi zászlók alatt, élükön a koszorukat vivő disznagyarba öltözött szónokokkal, vonultak ki a temetőbe.

Először Batthányi mauzoleumához zárandokoltak, a hol Pálffy Ferencz joghallgató mondott hazafias, szép beszédet. A több, mint ezer főnyi hallgatóság élénken megéltette az ifjúság szónoklatát.

Gróf Batthyány sírjától az ifjúság a Kossuth-sírbolthoz vonult, melyet már akkor számtalan koszoru ékesített. Esett az eső, még is nagy közönség verődött egybe s mély megilletődéssel nézte az ifjúság kegyeletének kifejezését. Herczegh Béla joghallgató mondott lendületes beszédet s ezután gyönyörű babékoszorút tett a sírra az egyetemi ifjúság nevében.

Forinyák Géza sírján Kazicz László Woronieczky Miczislávnál Lampérth Géza Klapka a György sírelméke mellett Ditrói Nándor, Trefort Ágost. sírján Porok Győző, Csányi Lászlónál ifj. Vetzák Ede mondott beszédet és ifj. Már Zoltán alkalmi költeményt szavalt, Czuczor Gergely főött Hannig István, Kisfaludy Károly felett Vida Sándor, a vértanuk sírjánál Lajos Dénes, Csiky Gergelynél Józsa Gyula, Garay Jánosnál Reviczky Gábor, Arany János sírjánál Rell Lajos, Vörösmarthy Mihály sírján Dobos Lajos, Szabó Józsefnél Lenkey Géza, Irányi Dánielnél Gözmer Elek beszéltek.

Az elhunyt egyetemi és műegyetemi tanárok iránt is hasonló módon rótták le kegyeletüket. Dr. Hunyady Jenő sírjánál Weisz Gyula, Pilch Ágostonnál Grossmied Károly, Ybl Miklós sírján Rosenfeld Pál, Margó Tivadarnál Hecht József, Balassa János sírján Scholt János, dr. Schmiedweisz Jánosén, Delecko János, dr. Stotzek Józsefnél Grandwohl Ferencz, Vész Jánosnál Höffer Imre, dr. Gerlóczy Gyula sírján Mészáros Antal, Kriesch Jánosén pedig Noszlopy Aladár mondottak emlékbeszédeket.

Ujenczok felesketése.

Budapest, nov. 1. (A „H. É.” ered. táv.)

Az október hó elején bevonult ujenczok ma délelőtt tették le az ünnepélyes esküt, úgy a honvédségnél, mint a közös hadseregben. A közös hadseregbeliek minden évben a vérmezőn tartották eddig az ünnepélyt, most azonban a szakadó eső miatt ez lehetetlen volt. Reggel 9 órakor kivonultak az összes helyőrségi csapatok fátylával, teljes díszben, de alig történt meg a felállítás, parancso-

lat jött, hogy a rossz idő miatt vonuljanak vissza a laktanyába. Itt történt aztán meg mindenütt az udvaron az esketés, a dandárparancsnokok jelenlétében. A Károly kaszárnnyában Lobkovitz herceg hadtestparancsnok is jelen volt az eskütételben a tábori tiszték kíséretében. A tábori mise, mivel az ünnepélyt a vérmezőn nem lehetett megtartani, elmaradt. A honvédségnél a Ludovika-akadémiában volt az ünnepély.

A központi lovas iskolában a központi lovasiskolához beosztott legénység, a budapesti első honvéd gyalogezred ujonczai és az egy évi önkéntesek tettek esküt. Az akadémia udvarán állították fel őket. A kápolnában Kisfaludy Nándor honvédelelkész misét mondott, ezután volt az esketés Csesznák Benő tábornok, Ludovika-akadémiai parancsnok és számos törzstiszt jelenlétében.

Egy szerkesztő a Körös hullámaiban.

— Csippék ur és a rendőrség. —

Nagyvárad, nov. 1.

A nagyvárad klerikális és antiszemita lap szerkesztője a cikkeknek egész sorozatával rohant ki a nagyvárad rendőrség ellen, a viszonyokkal nem ismerős ember legalább azt hihette az itteni állapotokról, hogy tisztviselők helyett banditák örködnek a város közbiztonsága felett. Mind e vádaskodást és revolvereskedést most egy eset teljesen halomra döntötte, megsemmisítette. Éppen a nagyvárad rendőrségnek köszönhető, hogy Csippék ur felett nem zengik el már holnap a De profundist. *Egyik nagyvárad rendőr húzta ki ma este a dühös szerkesztőt a Körös hullámaiból.*

Az esetről tudósítónk a következőket írja:

Segítség! Segítség!

E kiáltást hallotta tegnap este Gacsádi Imre körendőr, midőn a városliget közelében Olasziban a vashídhoz közel őrt állott. A kiáltás hallatára a buzgó rendőr átfutott a Nagypiacra s csakhamar észrevette, hogy az új reáliskola tájékán a Körösből egy ember fejelátszik ki. Bátran átgázolt a sekélyes vizen és oda ért a helyre a hol egy ember vergődött a vízben. Nagy ügygyel, bajjal kiemelte a segítségért kiáltozót és az oda esődültek segítségével kivitte a partra. A vízből megmentett, uriasan öltözött ember teljesen be volt sározva; fejéről, ruháiról csak úgy csurgott a víz. Kalapját ekkor már messze elsodorták a hullámok.

A száználmasan kinézésű egyént ezután egy komflison beszállították a rendőrséghez.

A rendőrségnél.

A rendőrséghez érve ismét a legnagyobb fáradsággal két rendőr vitte be az inspekziós szobába emberünket, ki csak úgy vaczogott a hidegtől. Ugyanekkor érkezett oda Lőrinczy Gyula rendőrbiztos is, ki beléptekor rögtön felismerte a szerencsétlenül járt egyént.

— Ah! Hiszen ön Csip-csap-csek!

— Igen, Csippék Ferencz vagyok, a „Tiszántul” szerkesztője. Kérem szépen, nagy baj esett meg velem . . . Jaj de fádom!

Csippék ur közelebb vonult a kályhához, melyben ugyancsak lobogott a tűz.

— Hát hogyan történt a dolog?

Bent voltam a szerkesztőségben és irtam két óra hosszáig. A táviratok nem jöttek és elmentem a „Korona”-kávéházba, a hol megittam egy feketét. Nem ittam mást semmit . . . Kérem, én nem vagyok részeg, hanem nagyon rövidlátó. Nappal, ha elmenne mellettem kapitány ur, nem

venném észre. El akartam azután menni a Német utcába, oda, a hol tegnap este tűz volt . . .
 — De arra nem folyik a Körös!?

— Igen, kérem, de hát én bandukoltam ide, oda. Eppen a vezércikk felett gondolkoztam és nem tudom, hogyan, de megesezt ez a baj velem. *Kérem én nem vagyok részeg. Soha nem vagyok részeg. Jaj hadd melegedjem egy kicsit.*

Csippék ur még közelebb húzódott a kályhához. A víz csurgott ruhájáról. *Arccán, szem felett egy nagy seb tátongott, a melyből kifolyó vér elborította az arcát.*

— Lásza, lásza! Igy éri utól az embert a nemezis! — mondotta Lőrinczy rendőrbiztos czélozva azokra a rendőrség ellen intézett támadásokra, melyek a „Tiszántul” hasábjain sűrűn megjelentek.

— Azokat nem én írom. Én nem vagyok ismerős az itteni viszonyokkal. Idegen ember vagyok. Mások írják azokat. Én csak azt mondom reá: Nem bánom. Ugyan kérek egy szivart kapitány ur! — (Ekkép szólította meg folyton Lőrinczy rendőrbiztos.)

— Szívesen. Tessék. Nekem csak ilyen szivarom van.

— Köszönöm. Jó a portorikó is. Van ugyan szivarom, de lásza mind vizes . . . Jaj de faj a lábam.

Csippék ur rágyújtott a szivarra. A rendőrbiztos készséggel felajánlotta neki egyik kalapját. Keritettek ezután neki valahonnan kabátot is, melyet ráadtak és kikisérték a kocsihoz.

Csippék uram azonban nagyon gyenge lábou állott. A lépcsőknél nagyon bizonytalan mozdulatokat tett és csak a rendőrök erős karjának köszönhető, hogy le nem bukott a kövezetre.

Eközben megszólalt:

— Csak azt akartam konstatáltatni, hogy nem vagyok részeg.

— Igenis konstatálom, hogy be van rugva, — felelt erre Lőrinczy rendőrbiztos.

Csippék urat ezután felemelték a komflisba, a Gacsádi rendőr hazaszállította a vizbefulástós megmentett szerkesztőt.

Az eset hire az esteli órákban csakhamar elterjedt a városban és mindenütt megbeszélés tárgyát képezte. Sokan visszaemlékeztek, hogy közvetlen az eset történte előtt Csippék urat a „Bazár” és „Magyar Király” és nem a „Korona” kávéházban látták elszontyorodottan.

H i r e k.

* **A király elismerése.** Perczel belügy-miniszter azt a legfelsőbb kéziratot, melyet a millennáris kiállítás bezárása alkalmából a Felső a miniszterelnökhöz intézett, Nagyvárad város hatóságának megküldötte azzal, hogy intézkedjék a hatóság, miszerint annak tartalma a lakosság tudomására hozassék. A legjelsőbb királyi kézirat lendületes szavakban fejezi ki a Felsőes ur örömet és teljes meglegedését a nemzetek életében ritka s valóban korszakot alkotó nemzeti ünnep lélekemlő lefolyással felett. Megmutatta a nemzet — így szól többek közt a leirat — az egész világ előtt, hogy ezeréves fennállása után büszkén tekinthet nemcsak politikai vívmányaira, hanem szellemi és anyagi fejlődésére is, s hogy ezáltal méltó helyet foglalhat el a kulturállamok között. A legfelsőbb kéziratot falragaszok utján teszi közzé a hatóság, hogy mindenki olvashassa.

* **Érdekes lopás a városházán.** A tolvajok kezdenek szemtelenül bátrakká válni, már nemcsak a magánlakásokon garázdálkodnak, hanem a hivatalos helyiségekben is. Nemes Jenő városi alszámvevőt részesítette valami gazember vasárnap délután egy kis fizetéselemelésben és pedig akként hogy a mig ő a szemben levő házi pénztárban foglalatoskodott, a szegre akasztott kabátja zsebéből ellopott hatvan forintot. Ami legérdekesebb a dologban, az, hogy a tárczában 220 frt volt és a tolvaj tisztességesen bánt el a megkárosítottal, mert a többit otthagya. A rendőrség keresi, nyomozza ugyan a tettest, de aligha lesz képes az enyveskezü kiletét kipuhatolni.

* **Megye-bizottsági ülés.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma, hétfőn délelőtt 10 órakor tartja meg rendes havi közgyűlését.

* **Szénne égett gyermekek.** Vaskohi levelezőnk borzasztó esetről tudósítja lapunkat. A napokban Koszta György szerbesti lakos neje magára hagyta két kis gyermekét: a három éves Szavétát és a másfél éves Sándort. A felügyelet nélkül maradt gyermekek a szinben gyúfával játszottak és tüzet raktak, mitől a falkotmány lángba borult. A kis leány megijedt a tüztől és a szobába futván, az ágy alá bujt, másfél éves testvére pedig a szinben maradt. A különben is gyulékony oláh lakház is tüzet fogott és néhány perc alatt porrá égett. A szülők és az oltáshoz futott lakosság az apróságoknak már csak megszeméledett hulláit találta. A bűnügyi vizsgálatot és a hulla-boncolásokat is megtartották.

* **A Spilman-hangversenyéről.** Hetekkel ezelőtt már jelezve volt a helybeli lapokban, hogy Spielmann Poldi, ez a gyermekművész Nagyváradon is bemutatja magát. Azonban a hangverseny közbejött akadályok miatt elmaradt.

Mint értesülünk, a Spielmann-hangverseny most már november hó 14-én szombaton okvetlenül meg fog tartatni. A rendkívül érdekes estére már most felhívjuk a nagy közönség figyelmét és érdekesnek tartjuk ide ígatni a „Pester Loyd” sorait, melyeket már 1894. november 25-én szentelt a Spielmann-testvérek művészetének. Akkor ugyanis ezeket írta:

Két, művészettel megáldott gyermek mutatta be magát ma előttünk a kis redoutteremben.

Spielmann Poldinak fiatalasága dacára már több éves multja van mint zongoraművésznek. Bár az ő bársonykabátja nincs úgy telerakva érdemjelekkel, mint kartársáé, Kaczolski „udvari zongoraművésze” és ő róla nem beszélnek olyan nagy dobverés mellett, mint ama csodagyermekről, mégis nyilvános tudat, hogy Spielmann Poldi épugy a koncertpodiumon, mint előkelő bizalmas körökben hosszabb idő óta jogos elismerést vívott ki magának.

Szerényen, mondhatnók félszegen lép fel és az egyedüli feltűnést hullámzó művészhajával bizonyítja. Ezek a hajszálak egy finom, zenei érzékű, fület takarnak el. Meleg találékonyság árad ki ennek az érdekes fiúnak játékaiból és úgy adja vissza Schuman és Chopin gondolatait, mint talán senki.

E mellett megcsodáljuk útéseinek erejét, tisztaságát és gyakorlottságának simaságát. Ő ma már a zongorán embernek látszik és ha majd Poldiból Leopold lesz, az ő neve bizonyára a legjobbak sorában fog tűndökölni.

A hangversenyző magával hozta nyolcz éves Melanie nevű testvérkáját is: egy kedves, aranyos leánykát, akinek rendkívüli, bámulatos színészi tehetsége van. A bécsi Burgtheaternek ez a rokonszenves kis tagja több költeményt adott elő és mindegyik után viharos tetszést aratott.

A hangversenyre előjegyezni lehet Ungár Jenő könyvkereskedésében fűtőczán.

Helyárak: Körszék 2 frt., Zártszék 1 frt 50 kr., Számozott karzat 1 frt. Belépti-jegy 60 kr. 19 éven alóli gyermekek félárakat fizetnek.

* **Választási utóhang.** Kiss Kálmán zeneész folytonos rettegésben él azóta, amióta a nagyváradai suszter- és nem suszter inasok is csináltak politikát. A választás napján tudvalevőleg néhány nem szavazó kis polgár a „Sas” előtt lábatlankodott s minden áron muzsikaszóval szeretett volna haza felé menni, de a vezéreknél erős kívánsága

is megtörtött a Kiss Kálmán primás ur tagadó akaratán. Ezért hát Fánye Tódor és társai — így panaszoja Kiss, a primás ur — életveszélyesen fenyegetik őt és ő nem mer az utcára lépni. A terhelteket a rendőrség bejelenti a bíróságnak, mert a vád elbírálása az ő hatáskörét túlhaladja és szegény Kiss Kálmán pedig rettegni fog mindaddig míg az általa vádolt egyének ügyében ítéletet hoznak.

* **Kincstári lovak.** A Nagyváradon állomásozó tüzérek lovai közül e hó 9-én délelőtt 9 és fél órakor a nagyváradai lóvásártéren 7 darabot adnak el nyilvános árverésen készpénzfizetés mellett. Az eddig ágyuvonó büszke lovak lehet hogy jövőre — taligát fognak vonni. Így mulik el a dicsőség!

* **Rendőri hírek.** Liba, prófont, katonaruha Ezekhez nem méltó egy csavargó, csak egy baka. Hogy került mégis mindegyikből kettő-három az Antal Károly kezébe, azt a rendőrség is szeretné tudni és ezért vasárnapra magához invitálta és pár napig ott is marasztalja. — Hatvanöt éves tolvaj. Ez is olyan ritka, mint a gyermektolvaj. És érdekes, hogy az öreg Bónis Károlyné, tegnap vasárnap gyermekruhákat lopott és a gyermekek pedig rendesen a nagyemberek holmijaira áhitoznak. — A házigazda bucsuja. Strobek Károlyt bepanaszolta Guszman János nevű lakója, mert revolverrel támadta meg. A differenciák abból merültek fel, mert a költözködés napján megsértette a házigazda a volt lakó feleségét. Hogy végződött a per, nem tudjuk. — Meglopott iparos. Lip-tai Károly kis-körösutcai kőművesnek szomorú vasárnapja volt tegnap, őt is meglopták. Elvitték lakásáról a téli kabátját, cipőjét, sípkáját és az összes pénzét — az egyetlen és utolsó koronáját.

Szándékos gyújtogatás gyanuja alatt.

— Letartóztatott kereskedősefé. —

Tegnap, vasárnap délelőtt a rendőrség letartóztatta Bozintán György nagyváradai kereskedőseféjét, Pántos Mihályt, mert a rendőri vizsgálat szerint valószínű, hogy a szombat éjjel történt tüzeset szándékos gyújtásból eredt.

Tudósítónk az érdekes esetről ezeket írja:

Szombaton éjjel Bozintán György nagyváradai kereskedő nagyteleki-utcai üzlethelyiségéből nagy füst tödült ki az utcára. Forrás Lajos éjjeli rendőr figyelmessé lett a szokatlan jelenségre és midőn a boltajtó előtt vizsgálódni kezdett, a kihallatszott pattogásokból és világozásból megállapíthatta, hogy a boltban levő áruk égnek.

Jelzésére a tüzoltók azonnal kivonultak és midőn behatoltak a bolt helyiségbe, itt ép úgy, mint a mellette levő kis szobában rendkívül gyanus körülmények kötődtek le figyelmüket.

A gyors segélynek köszönhető, hogy következményeiben kiszámíthatatlan nagy szerencsétlenség nem történt.

Az üzlet mellett levő kis segédszobában az ágy és a szalmazsák égett. Már egészen össze volt bár szenesedve az üzletbe nyíló szobaajtó is, mégis azt hitték a tüzoltók, hogy csak a szobában van a tűz.

Amint azonban a boltajtót is kinyitották, és a meggyújtott áruk levegőt kaptak, a bolt több részében itt is, ott is égett valami.

Ami első pillanatra zavarba hozta a vizsgálókat, az az összevisszaság volt.

A bolt közepén állott egy rumos hordó, a lisztes zsákokba rumos üvegek voltak bedugdosva, rummal voltak leöntve a földön összevissza szórt papírok. Az üzleti főkönyv a földön neki volt támasztva a rumos hordónak és attól sem sajnálták annak tartalmát. A puldok olajjal voltak bekenve, szóval minden zig-zug el volt készítve a gyors pusztulásra.

Azonban ember tervez és Isten végez.

Ezuttal a kombináció nem sikrult; a tüzet korán észrevették és öt perc alatt lokalizálták is.

A gyanus körülmények és szakértői vélemények alapján a rendőrség megtartotta a vizsgálatot és amennyiben az is bizonyítva lett, hogy a bolti áruk négyezer forint erejéig voltak biztosítva az „Első magyar álltalanos biztosító társaságnál” az üzletben pedig csak pár száz forint érték találtatott, **Gerő Ármán rendőrbíró Bozintán segédjét letartóztatta.**

A vizsgálat még tovább folyik; Bozintán tagad, a segéd sem akar beismerő vallomást tenni, noha terhelő adatok merültek fel ellene.

Halottak napja.

— Csillagó temető. —

Borongós, csapadékos őszi vasárnap. Halottak napjához illő hangulat. Sűrű hideg esőcseppek hulltak a földre, forró könnycseppek a sirhalmokra.

Az esőcseppek hullása után kiragyogott a nap; a könyvek után kigyultak a sirokra helyezett világok.

Egész napon át munkálkodott a kegyelet, ez a nemes szívű tündér, kinek egyetlen ujjmozgatására a legszebb virágok hullanak koszoruba, a legdrágább, legragyogóbb fénysugarak szöknek millió és millió világító gyupontba.

A kegyelet, ez a legjobb szívű tündér, vigasztalja az egész világot rangkülönbség nélkül, mindenkinek juttat a virágból, a fénysugarakból.

Megkondultak a harangok. A néparadat megindult erre is, arra is, mindenfelé, amerre az ut egy-egy örökké kedves, örökké drága sirhanthoz vezet.

Milyen jól esik a sírás azok mellett a korhadó, vagy csillámló keresztnek mellett. Milyen jól esik tagadni az örök enyészetet...

A magára maradt gyermek némasága, könyhullatása milyen szivreható ékesszólás ilyenkor. A lelkek érintkezése milyen magasztos, igaz fogalom; milyen csodálatos telefon a tulvilág és a föld között.

A halott anyának panaszkodik az élő gyermek és kéri, hogy imádkozzék az ő boldogulásáért, vagy megváltásáért.

A hitves bocsánatot kér az ő figyelmetlenségeért, melyet akaratlanul iránta tanúsított társa iránt az ő földi életében.

Az anya hívja vissza a kebléről oly korán letépett kis fiát és órahosszakig eltud beszélni vele és dédelgeti szivecskéjéből kihajtott sirvirágait.

És csodálatos! Mikor a sirlámpák kigyulnak, kiapadnak a keserű könyvek forrásai, megkönynyebülnek a szívek és az imádság, a fohász ihletésében ismét megszületik a megnyugvás.

Tegnap, vasárnap este, mint a művelt világon mindenütt, Nagyváradon is ragyogó fényárban fűrdtek a temetők.

Ezrével és ezrével vitték ki a legdrágább koszorukat, virágokat a halottak csendes birodalmába, melyek a gyászos helyet, a kivilágítás fényében, tündérekertté varázsolták.

A haza és város jeleiről sem feledkeztek meg a kegyeletes embertársak és a siroknál, emléktábláknál beszédeket mondtak.

Az ünnepélyről tudósítónk ezeket írja:

3 órakor délután a jogakadémián gyűlt össze az ifjuság, honnan Szigligeti Ede emléktáblája elé vonult fekete zászló alatt testületileg; az emléktáblával jelölt Faltz-féle ház előtt Breitner Imre I. éves jh. tartott tartalmas emlékbeszédet.

Innen fátyalfény mellett Ruilkovszky Kázmér siremlékéhez mentek, hol Gyenge Béla olvasóköri elnök tartott mélyen hazafias, lelkesítő szép beszédet, ezután a legyel himnuszt énekelték.

Innen a zöldkerti temetőbe vonult a fátylós menet, hol dr. Hoványi volt igazgató sirjánál Sarkady Imre III. éves jh., Mütter Ferencz sirjánál Bige Sándor, Jelinek István sirjánál Kolb Árpád II. éves jh. tartottak költői szányalásu kegyeletes emlékbeszédeket.

A zöldkerti temetőből Nagy Sándor ifjukori lakóhelyéhez, az Eleméry-féle házhoz ment az ifjuság, kísérvé a nagyszámu hallgató közönségtől.

Itt Tátray Kálmán, olvasóköri alelnök, IV. éves jh. emlékezett meg a hős vértanúról, mély hazafiságtól áthatott szónoki beszédben ismertette a szabadságharc csodáit, a bukást, az aradi vértanúk szörnyű halálát. Beszéde végén szépen emlékezett meg az ezredéves ünnepéről.

A lelkesült tömeg „Éljen a haza!” felkiáltással oszlott szét a Hymnuszt énekelve.

Innen az olaszii nagytemetőbe mentek, hol dr. Személy Kálmán volt jogtanár sirjánál Moldoványi Gyula II. éves jh., Nyíri Lajos sirjánál pedig Thury László I. éves jh. rótták le meghatóan a kegyelet adóját.

A választások után.

Nagyvárad, november 2.

(=) Az országgyűlési képviselőválasztások javarésze lezajlott. A kortések pihenik fáradalmaikat azzal a közönséggel együtt, melyet napokon keresztül kapacitálni kívántak és kapacitáltak jobbra, balra.

Megvalljuk, meg vagyunk elégedve, — egészen véve, — a választások lezajlásával. Nagyobb rendetlenségek, nagyobb mérvű kihágások csakis szórványosan fordultak elő, amit bizony-bizony nem mertünk reményleni akkor, amikor a különböző pártok lapjaiban előzőleg olvastuk a harcra hívó riadókat s figyelemmel kísértük az agitátorok kesergéseit s itt ott fogcsikorgatásait.

Hála Istennek, ez alkalommal is bebizonyosodott, hogy a magyar nemzet fiai komolyan kívánják és tudják is gyakorolni alkotmányos jogukat.

Milyen nagy különbség van a husz, huszonöt év előtti és mostani választások között. A kik vissza tudnak emlékezni a kiegyezés utáni néhány választásra, azok előtt nyilvánvaló, hogy eszméink tisztultak, modorunk finomodott, fellépésünk szelidült, vérmérsékletünk sokkal higgadtabbá lett.

Pár évtized előtt csakugy vagdaltuk egymás fejéhez a meggyalázó címeket, — fogásokat. A jött-ment, földosztogató s — horrendum dictu! — hazaáruló czimezés éppen nem tartoztak a ritkaságok közé; köpenyeforgató, pecsovics s ehhez hasonló titulusok még a legszelidebbül hangzottak.

Ma már „hazaáruló“ nincsen közöttünk, kiveszett a földosztogató, köpenyeforgató, valamint pecsovics is. Okosabban fogjuk fel a politikát és egymás meggyőződésének megadjuk ez illendő tiszteletet, midőn a magunkénak szintén megköveteljük.

Igy van ez helyesen.

Az ezernyolczáznegyvenkilenczediki elnyomatás után bekövetkezett felszabadulás napjaiban nem csoda, ha még egyideg bizalmatlanok voltunk a saját véreink iránt is, a kik között — megvallva az igazat —

akadtak elegenden komisz fráterek, olyanok t. i., akik az üdözés korszaka alatt rangért, ezimért, — hivatalért odajuttatták honfitársaikat a bíróságra, vagy börtönbe. A nevek gyűlöletesek, hát ne említsük.

Alig több, mint két évtized alatt ime milyen változáson ment keresztül a magyar nemzet!

A régi generációból sokat elfedtek a föld göröngyei, újabb nemzedék jött elő, amely már csak közvetve, könyvekből ismeri azt a rettenetes multat, mikor a honfi „szerte nézett s nem lelét honját a hazában.”

Az újabb nemzedék munkálkodik szorgalmasan a hazáért és magáért s mikor öt-évenként oda szólítja hazafiai kötelessége az urna elébe, hogy politikai hitéről tanubizonyosságot tegyen: megteszi azt ellenfele elvének ócsárlása nélkül.

Ha az imént lefolyt választások alatt sporadice élesebb hangokat hallottunk is; ha itt-ott a küzdelem hevében egyik párt valamelyik tagja talán megrágalmazta is a másik part tagját: nem vesszük azt most olyan komolyan, mint idő-előtt, mivel nem általánosan, csak kivételesen történt. Elteledjék holnap, vagy legfőlebb holnapután s dolgozunk tovább, mintha mi sem történt volna.

Még talán leginkább megráható lenne a mostani választásoknál az a párt, mely különösen túl a Dunán és a felső megyékben a vallást használta fel kortes eszközül, szerencsére, nem valami nagy eredménnyel.

De ne foglalkozunk vele, ha már rámutattunk is, mint beteges tünetre. El fog az pusztulni magától, mint a jó testi szervezetről kipusztul a láz.

A magyar nemzet higgadtnak, józannak mutatta magát a most lezajlott választások alkalmával s ennek fölötte tudunk örvendeni társadalmi békeségünk érdekében és okáért.

Midőn pedig ezen jelenség fölött őszinte örömről kifejezzük, lehetetlen különös elismeréssel nem mutatnunk Nagyvárad-város polgáraitra, nint olyanokra, akik a választási küzdelmet igazán nemesen vívták meg.

Büszkén tehetjük oda Nagyvárad-város neve elé az „intelligens“ czímet. Büszkén, és ami több — jogosan!

Nagyvárad társadalmi egészséges!

Görög kath. magyar püspökség.

Nemes és momentózus mozgalom indult meg Szabolcsvármegyében, hol a lakosság zömét tudvalevőleg teljesen elmagyarosodott kis-oroszok képezik.

A hazafias mozgalom, melynek élén a megye derék alispánja: Mikecz János áll, oda czéloz, hogy a kormány a nyírségi és a máramarosi magyarajku g. kath. vallású, mintegy 200,000-re menő lakosság számára egy külön gör. kath. magyar püspökséget szervezzék.

A megye átiratot intézett Magyarország összes megyéihez, melyben indítványához való csatlakozásra szólítja fel őket.

A lendületes és emelkedett hangon tartott fölírat szövege a következő:

Nagyméltóságú m. kir. kormány!

Hazánk ezredéves fennállását ünnepelevén, magyar nemzeti érdekeink kielégítésének eszközlése és biztosítása az önként kínálkozó előnyös alkalom folytán még a rendesnél is inkább képezi hazafias kötelességünket. Ha valaha, most kell mindent elkövetnünk, hogy a nemzeti egység elhárítható akadályai megszüntetessenek s az újabb ezredév nemzetünket számban és erőben gyarapodva, küzdelemre készen, megizmosodva, s egy magasztos eszmében, a magyar hazafiságban egy testté tömörülve találja.

Nem lehet kétségbe vonni, sőt hazafias örömmel kell konstatálnunk, hogy Istennek hála, sokkal többben vagyunk magyarok, mint édes nemzeti nyelvünket beszéljük, de viszont a tagadás lehetőségén is kívül áll, hogy minden magyar jellegű intézmény csak erősítheti e hazát, hogy legszentebb hazafias kötelességet teljesítünk, ha eltávolítjuk azon gátakat, melyek a velünk együtt lakó, érző, különben is édes testvér polgártársaink teljesen egyenlővé tételét akadályozni és hátráltatni alkalmasak, ha egyszerűsmindekkorra megszüntetjük a lehetőségét annak, hogy — egészen törvényes alapon — reájuk idegen nyelvnek, tehát idegen nemzetiségnek is lehessen befolyása, hogy arról kelljen meggyőződniök, miszerint nekik, mindennapi életviszonyaik között a nemzedékről nemzedékre reájuk maradt magyar nyelv elégtelen.

A „HÉTFŐI ÉRTESSITO“ TÁRCZAJA.

Örökös gyűlölet.

— A „Hétfői Éressito“ eredeti tárczája. —

Leverten, bágyadtan érkezett haza. Arcza fel-tünően sápadt volt; egész testében reszketett. Oda rogyott a rozszant szalma-székre, arcját kezébe temette s úgy fojtotta el a zokogását.

A kis, felette szegényes szobában ezen a széken, a kopott asztalon, viseltes pamplagon s egy rozszant ágyon kívül csak egy nagy utazó láda állott, azon is elszórtan, rendetlenül heverték könyvek, jegyzetek, iratok.

Hűvös őszi délután volt. A lemenő nap hevé veszített sugarát áttörte a porlepte ablaktáblákon, bíbor színbe öltöztetve a kis szoba rozoga butordarabjait.

Az a fiatal, az a gyermek ifju, kinek hónapos szobája volt ez, sirhatott, zokoghatott bátran, zavartalanul, önthette a forró könnyecskéket, szenvedését jajszóba zokoghatta el — nem hallotta senki . . . Olyan csendes, olyan elhagyatott szoba volt ez, hátul az udvarban, a felszer, a göré mellett.

Alig néhány hete, hogy oda költözött. Abban a nagy, abban az eleven, pezsgő városban drága otthona volt ez neki. Elzárva a zürtől-zavartól, a város pezsgő, eleven zajától, ott a külváros csendes tanyájában szegénységéhez méltó lakozását kapott.

Napjában alig volt otthon; neki csak azért volt rá szüksége, hogy a napi fáradalmak után csendes, nyugalmas éji pihenőt találjon benne.

Ma korábban jött haza: nem úgy mint más-kor vidáman, füttyörészve, buval, bánattal nehéz,

keserű fájdalommal. Azt nem bírta, az zavarta meg, az öntötte könybe szeméit.

Egyszerre félve, megriadtan emelte fel fejét, hirtelen kitérülte szeméit, . . . felállott, oda nézett, mereven, szólanul az ajtóra, amelyen sebesen rontott be barátja.

— Kálmán, utánad siettem. Az égre, szemeid könyben, te sirtál? . . . Ugyan ne légy gyermek. — Mit tudom én, mi bánt annyira? Mit tudom, miért olyan nehéz, olyan keserű ez a pillanat, hogy sirok, hogy zokogok, csak azt tudom, csak azt érzem, hogy ez olyan jól esik nekem.

— Megsértett?
— Nem, csak elutasított.
— Nem alkalmaz?
— Engem? . . . Soha!
— És indokolta?

— Azzal, hogy vakmerő bátorság kellett ahoz, hogy küszöbét átlépjem; azzal, hogy arra nem voltam, nem vagyok s nem is leszek méltó soha, hogy azt a kenyeret egyem, amelyet ő ad nekem.
— De hát az istenért, miért?

— Miért . . . Épen olyan rejtély előttem, mint az, te előttem . . . Két hónap óta nap-nap után az vigasztal, hogy állást kapok, hogy kenyerem lesz, az vigasztal, az tölt el édes, drága boldogsággal, hogy pénzhez jutok. Pénzhez, hogy segíthessem, hogy megmenthessem, a végső, az utolsó, a kinos inségtől anyám — édes anyám.
— Anyád? . . . Nem értelek.

— Mióta szegénységem miatt abban kellett hagynom tanulmányaim folytatását, leszámoltam a jövő dicsőségével . . . Visszamentem kis falunkba, vissza édes anyámhoz. Ugy gondoltam, akad ott számomra annyi, amennyiből ketten elégedetten élhetünk . . . Csalódtam . . . A szomszédoknak, az ismerősöknek egymásután adogattuk el jó apám-ról maradt butordarabjainkat . . . Végre is ez a

helyzet is elviselhetlenné vált. Gondolkoztam, tőrem a fejemet, hogy kihez forduljak. Te mindég-jó barátom voltál, eszembe jutott, hogy neked szép, jó állásod van, hozzád folyamodtam. Megigérted, hogy biztos állásom lesz, hogy jöhetek bátran. Eljöttem, pedig isten látja lelkemet, hogy ez az ut, ez a rongyos szoba édes anyám utolsó butordarabjába került . . . És most, mikor két hét óta már édes boldogsággal várok a főnököd után, most mikor már megérkezése után te is biztosnak talá-lod a sikert . . . Elutasít . . . vakmerőnek nevez s nem talál méltónak arra, hogy alkalmazzon.

Kálmán! Mi oka lehet annak az embernek, — hogy egyszerre ilyen fellépéssel utasít el?
— De hát az égre, mit tudom én.
— Nem ismered, nem láttad soha?
— Soha!
— Megáll az eszem . . . Csupa szív, csupa jóság . . . Ember, koldus, jó szó, alamizna nélkül nem megy tőle. el. Kálmán ennek oka lehet . . .
— Ugy hiszem én is . . . Akkor abban a pillanatban borult el az arcza, akkor szedte ránczba a homlokát, mikor nevémet említettem.

Alig végezte szavát, vézna, sovány asszony, a háznesterné lépett be, aki egy levelet hozott. A Kálmán nevére volt czimezve, az édes, a jó anya irását megismerte.

Drága gyermekem!

Ma kevésbé jobban éreztem magamat, felkeltem, sétáltam s aztán csupa szórakozásból ott keresgéltem irataink között. Egyszerre jó barátod Berlai Dezső levele került a kezembe. Atfuttam e derék jó fiu sorait, a ki téged arról biztosít, hogy állást szerez neked Békéscsaba Gergely irodájában . . .

Ugy tudom, azt veszem ki barátod soráiból, hogy Békéscsaba fürdőn van, hogy csak napok mulva tér vissza, ha levelem még az előtt érkezne oda,

Egy görög katolikus magyar püspökség felállítására nemcsak az érdekelt híveknek, hanem — lehet mondani — az egész nemzetnek régi óhajta; évtizedekkel ezelőtt megindított a mozgalom kieszközölése végett annak, hogy szeretett hazánk több mint kétszáz ezer lakosa kizárólag és egyedül magyar nyelvet beszélvén, a legmagasabb hatalomhoz is ezen általa egyedül értett nyelven intézhesse könyörgését: kötelességünknek tartottuk azért, hogy ezen nagyfontosságú, törv. hatóságunkat közvetlenül érdeklő ügyben mi is felemeljük kérés szavunkat.

Azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk azért a Nm. m. kir. kormányhoz, hogy a hajdu-doroghi esetleg nyiregyházai gör. kath. magyar püspökséget mielőbb felállítani méltóztassék.

Kelt Nyiregyházán, 1896. okt. 14. tartott közgyűlésből a törvényhatóság nevében.

Mikecz János, alispán.

Bor vagy sör?

Nagyvárad, nov. 1.

Amint a fillokszera egyre jobban és jobban kezdett garázdálkodni a szőlőhegyeken, a sörgyártók kezdtek mozogni és olyan tevékenységet fejtenek ki, hogy mire az a veszedelmes bogár teljesen elkészült a szőlőterületekkel, a legnagyobb bortermő vidékek is el voltak árasztva a különböző sergyarak produktumaival.

Minden vonalon, még az utolsó faluban is csak a sörfogyasztásra szorított a közönség és bátrak kimondhatjuk, hogy manapság már a legmagyarabb lakadalmakon is nagy szerepet játszik az arany színű, habzó ital.

Ennek az általános elterjedésnek rögtön meg voltak a következményei: nagyon sokan foglalkoztak a gondolattal, hogy jó volna a hegyeket komló termelésre felhasználni és teljesen lemondtak a reményről, hogy valaha újra víg szüretrek pajzán lárma verje fel a hegyek csendjét.

Szóval a tüzes bor helyett már szívesen kárpótoljuk magunkat az árpaléval.

Bizonyították ezt maguk a hatóságok, akik a borfogyasztási adó emelésével tág teret engedtek a sörivás megkedvelésének.

Most, hogy örömmel látjuk elpusztult szőlőhegyeinknek halottaiból való feltámadását, időszerűnek és fontos szükségnek tartjuk annak hangsúlyozását, miszerint a hatóságok n a g y o n h e l y-

telenül cselekednek, ha a borfogyasztási adót lenem szállítják.

Helytelenül cselekednek pedig azért, mert akármilyen bő szüreteink lesznek is idővel, a sörivást régi medrébe a bor magas árai miatt visszatorítani nem leszünk képesek és ötven, hatvan év múlva, ha ugyan lehet adni valamit az orvosok véleményére, nem lehet majd ráismerni a magyar lelkesedésre, bátorságra és vitézségre, mert a sörivás erjesztő hatása megmástitja vérünket, idegrendszerünket és mi is olyan lassu, csendes fajú változunk át, mint a sörivó nemzetek, ha ugyan a köznépet — minden drágasága mellett is, a következményeiben még rosszabb pálinka-ivásra nem szorítjuk.

Sok ember előtt első pillanatra ez a kijelentés kisszerűnek és majdnem nevetségesnek fog tűnni, azonban ha egy kicsit gondolkodik, be kell látnia, hogy mégis van nekünk valamelyes igazságunk.

Ettől eltekintve, közgazdasági szempontból is kívánatos, hogy a bortermelés és borkereskedés újra visszanyerje régi dicsőségét, mert a sörgyártásban mi sohasem kelhetünk versenyre a külfölddel.

Ehhez nincs meg a mi speciálitásunk és a versenyben soha sem nyerhetünk annyit, mint a mennyit veszíthetünk, ha szőlőhegyeinket pártfogás nélkül hagyjuk.

Termeljék a komlót mások, mi meg szűrjük hordókba a természet által készen adott tüzes, lelkesítő italt, amely mellett még a zenének is kellemebb a hangja.

Tessék leszállítani a borfogyasztási adót!

Bor — ász.

Hogy volt ezelőtt?

Nagyvárad, nov. 1.

Az új nemzedék, melynek a mult nincsen szeméi előtt, csak a jelent látja és ebből következtet a jövőre s ha mégis a mult időbe visszanez, gunyolódni szokott a jelen haladása felett, czélszerű lesz mégis ismerni Nagyvárad-város »Rendszabásait« 1846-ik évről.

Czélszerű lesz azért, mert ebből látni és megtanulni fogja, hogy a haladás nagy munkája nem régi keletű és amikor Nagyváradot mint ősrégi

várost emlegeti, nem tudja azt, amit a »Rendszabás« 4-ik szakasza mond, hogy a város belügyeibe a »tek. nemes megyének« minő rendelkezései voltak és amiket szigoruan teljesíteni kellett.

Biharvármegyének alkotmányos érzelmeiről s a régi emlékekhez való ragaszkodásáról ismert kiváló alispánja: néhai Beöthy Andor, még nem is évtizedekkel ezelőtt, örömmel üdvözölte volna a Bihar megye kebeléből elszakadt gyermeknek, Nagyváradnak, régi helyére való visszatérését, — amint ezt egy pohárköszöntőjében mondotta és bizony nem olyan nagyon régen még a hagyományokhoz szívesen ragaszkodó megyei elem Nagyvárad-város beléltében annyira részt vett, hogy majdnem vezette közgazdaságait, társadalmi életét azonban fel tétlenül uralta.

Nem Nagyvárad-város közönsége — mert ilyen nem volt — akart színházat építeni 1833-ban és a következő évtizedekben, hanem Biharvármegye, Nagyvárad-város területén, mi volna akkor Nagyvárad? — a Sebes Körös balpartján elterülő mai újváros városrész, melynek ha némi vagyona volt is a ma is meglevő szántóföldekben, egyéb vagyona azonban nem volt és számadatát évenként Biharvármegyéhez bemutatni köteleztették.

Nézzük meg most már, ezek előrebocsátása után Nagyvárad-város rendszabásait 1846-ból:

Szabados Nagyvárad-városának

Rendszabásai

melyekhez

minden házzal bíró polgár 's lakos magát alkalmaztatni tartozik.

1-ször. Senkinek házat, szőlőt venni, vagy eladni nem szabad, a 'szabados tanács' engedelmé és örök. levél-váltás nélkül, a 'tüzicassába fizetendő 12 v. for. büntetés és a vétel' megsemmisítése' terhe alatt.

2-ször. Idegent lakónak, mind addig, míg a' v. e. közönségének engedelmé elő nem mutatja, befogadni, a 'tüzicassába fizetendő 5 v. for. büntetés alatt tilalmaztatik.

3-ször. Vására vagy munkára jövőkön kívül idegennek 's esmeretlennek főbíró és elnök urak' hírvök nélkül szálást adni 2 v. for. büntetés alatt tiltatik.

4-szer. A' tek. nemes megyének a tűz eltávoztatása és oltása eránt kiadott és kiadandó rendelkezéseit szorosán megtartani minden polgár s lakos köteles.

5-ször. Minden házzal bíró gazda 2 lóra istalót tartani tartozik, egyéb eránt senkinek épületjét nagyobbítani, vagy új építést tenni a' v. e. közönség engedelmé nélkül, általánosan pedig a' házakat nád-dal fedetni nem szabad, az építeni vagy fedni kezdett épületek lerontása terhe alatt.

6-ször. A' város határára sertést, juhót tartani nem szabad, különben minden behajtott darabtól 30 kr fog fizetödni.

Izgatottan, ösztönszerűleg sejtve a levél végzetes tartalmát, felszakította a férfi borítékot.

Ránézett a sűrűn teleirt lapra s olvasta. „Nem tudok semmit sem biztosan, de sejtök egy oly szerencsétlenséget, mely engem fivérem halálának napján ért. Nem tudok aludni. Nyomasztó gyötrelmek között írom e sorokat, miközben úgy érzem, mintha a vég közelednék. Nem akarok se ócsárolni, se irántad haragot mutatni. Én csak arra kérek, hogy irgalmazz nekem; irgalmaz nőm iránt való szerelmemnek, melyet elfojtani nem tudtam. Ha még nem késő, kérek ne kövesd el a bünt, mely engem a legnyomorultabb emberré tenne, de ha már . . . oh akkor rejtset el örökre a világ elől, hogy ne tudja meg azt soha senki . . .”

Halványan olvasta végig a levelet, majd a kevertre dönt, és a nőhöz fordult:

— Mi nem tudnók a titkot tartani.

S az asszony halkan esmétlé:

— Mi nem tudnók azt eltitkolni!

* * *

Felemelkedett, vette kalapját, felöltöjt s menni készült. E perczen a férfi szívét halálos fájdalom járta át, mintha a szerelem haldokolt volna a lelkében:

— Pedig oly őszintén szerettelek téged, így szólt s szavában keserű fájdalom csendült meg — Asszonyt soha még így nem szerettem!

Térdre esett s szilaj epedéssel nézett az asszony szemébe:

— Tudom, hogy most már őt nem csalod meg . . . De adj legalább ez óra szent emlékére csak egy . . . csak egyetlen csókot . . .

Nem ellenkezett. Ajkaik egy hosszú, mámoros csókban egyesültek . . .

Levelet, sem egyikük sem másikuk nem irt és nem olvasott többet.

Sz. P.

hogy nála ajánlatot tennél . . . hallgass reám, ne lépd át küszöbét . . . Ez az ember gyűlöli családjunkat. Megtagadta apád nevét — miattam. Ellenkezett, hogy én a szegény leány valaha a nemes család tagja legyek . . . gyűlöli, lenéz bennünket — ő az édes apád testvére.

Kálmán összegyűrte a levelet, meredten nézett maga elé s aztán rövid gondolkodás után oda szólt barátjához:

— Testvére? — ha ezt tudtam volna.

Drusza.

A rendez-vous.

— A »Hétfoi Értesítő« eredeti tárczája. —

Reszkette, félve ment az első rendez-vousra. Mikor együtt voltak mindketten, a férfi és nő, úgy érezték, mintha egyszerre nagyon távol volnának egymástól, mintha elidegenedtek volna egymástól. Az asszony, mintha sötét ruhájával érénye vesztét gyászolná, magasra emelt fővel, ragyogó szemében nyugtalan tüzzel nézett az előtte kissé melankolikus arcczal félszeg pózban álló férfira.

Az ifju át akarta ölelni az asszonyt, de pillantása visszatartá. S most egyszerre csend lett körülöttük, a váratlan közeli együttlét okozta csend, mialatt bensejüket ugyanazon érzelem járta át, ugyanazon szerelem, mely mindkettőjüket arra készíti hogy egy harmadikat megcsaljanak, ki az asszonynak szerető férje, a férfinak szerető barátja. És mégis a lelki furdalások csak szították szerelmük tüzeit, mert a természet még a legnemesebb szívbe is beoltotta a hazugságot . . .

— Rosszat teszünk, szólt az asszony panaszos hangon.

— Nem, mi csak egy végzetes törvénynek hódolunk, mely vagy a halálra vagy egy más, hazug törvény megtagadására kész.

Ujra át akarta ölelni, el akarta rabolni az első csókot, de a nő kibontakozott karjaiból.

— Én nem törődöm a törvényekkel, szólt kis vártatva az asszony, én csak vele törődöm.

— Ah, ne kezdjük újra azt a szomorú, panaszos beszédet — felelt esdve a férfi.

Majd így folytató:

— A mi bűnünket ő sohase fogja megtudni. A világ gyanuja nem fogja ránk vetni árnyát.

Reszkető hangon szólt most az asszony.

— Szeretném, ha magam sem ismertem meg volna a bünt.

— Én is így szeretném, de hiába, mi bűnre születünk.

Az asszony nem felelt. A férfi átölelte, magához szoritotta vonagló testét, csókkal borította mámorító illatu haját, rózsás arcát, fehér nyakát.

Az asszony sápadt, majd tűzbe borult arcczal igyekezett kisiklani karjai közül, ő meg egyre esdő szavakat dadogott és csók-záporral borította szenvedélytől lángoló arcát, remegő testét. Már azt hitte, hogy szerelmesét elhagyta ereje, a midőn fűge sikamlással kibontakozott karjai közül.

— Várjon, lihegett idegesen remegő susogással — várjon csak egy perczig, még csak egy perczig . . .

Egy tétova szempillantással, melyben ott volt a szerelem és a gyötrelmek, a vágy és a félelem, még egy utolsó perczért esengett, mint a bucsuzó, ki hazája partját látja eltűnni.

* * *

A férfi ép meg akart fordulni, hogy az óhajt teljesítse, midőn az ajtó közelében egy levél tünt szemébe, melyet valószínűleg a szállodai szolgáló dobott be. Gépiesen lehajolt, felemelte a levelet, elolvasta a címet és éppen zsebre akarta dugni, midőn a nő szava megcsendült:

— Olvassa el! —

7-szer. Minden gazda a háza előtt jó gyalog utat tartozik tartani és ugyanazért semminemű szemetet, moslékot vagy ganajt az utcára kihordani ne merészeljen.

8-szor. Vak bort mérni, a bornak 's hordónak elkobzása terhe alatt nem szabad, aki pedig az illyest feladja, az, az elkobzott bornak harmad részével megjutalmaztatik.

9-szer. Az adóját minden polgár s lakos évenként megfizetni tartozik, különben az executio' költségével is terheltetni fog. — Az ollyas házigazda pedig, aki lakóját mind addig, míg adóját le nem fizeti, házáat bejelentés nélkül elbocsátaná, a fizetlen maradt adót megfizetni köteleztetik.

10-szer. A pálinka-árulás egyedül csak ezen város polgárjait és lakosait illetven, idegeneknek azt árulni semmi szín alatt meg nem engedtetik.

Igy volt ezelőtt ötven évvel és hogy ezen szabályok szigoruan betartattak, tanusítják az ezen időben felvett jegyzőkönyvek, amelyekben töviről hegyire körül van írva, hogy ki mit tett, mit mondott és mi lett arra a határozat.

Nem volt akkor szükséges annyi szabályrendelet, — volt egy és ebben benne volt mai összes; természetes, hogy csak csirájában.

Dus László.

Női felöltők áruháza.

HEIMAN LIPÓT és TÁRSA
NAGYVÁRAD.

BRÜDER és STEINER, HEIMANN és HALMÁGYI
Budapest, Deák-utca 15. Debreczen, főutca.

Saját készítményeink.

Dús választék szőrmeárukban.

Uniformisba bujtatott gazemberek.

Nagyvárad, nov. 2.

Mikor hónapokkal ezelőtt a „rendőrség szenyéséte“ mosták helybeli kollégáink, az egyiket a kitélt is használta: uniformisba bujtatott gazemberek.

Tény, hogy a hirlapíró itélkezik, hogy saját ényegénél fogva (melynek conditio sine qua non-ja a gyorsaság) felületesen itélkezik, hogy az ő forumától nincs fölebbzés, s hogy kinek sem jut eszébe felelősségre vonni érte, vagy ha akad is ilyen naiv lovag, az úgy a háttérben intéződik el, s éppen a napi sajtó ítéletének esetleges áldozata nem nyer elégtételt.

Ebből a mosásból annak idején Fassie Sándor t. alkapitánynak is kijutott.

Miután bevégzett ténynyel állunk szemben, nem akarjuk feszegetni a dolgot, lehetett-e Fassie-t egyszerű gyanúsításra, p a n a s z o s o k n é l k ü l állásától felfüggeszteni, csupán arra akarunk rámutatni, hogy annak, aki a közérdek nevében pennát forgat, nem szabad elhamarkodva egy ember becsülete fölött pácztát törni.

Tegyük fel, hogy a hirlapírónak egy lefűggesztett tisztviselővel szemben meg is van az a joga, hogy közpályáján esetleg elkövetett botlásait és visszaéléseit ostromozza, még sem szabad a vizsgálat befejezte előtt a vádakát tényekül elfogadni és ítéletet mondani egy ember becsülete felett.

Itt a szomorú példa!

Fassie Sándort országszerte meghurczolták pusztá vádaskodás alapján és illetékes hatósága — mert ellene a vádak be nem bizonyultak — állásába visszahelyezte.

Előáll önkéntelenül a kérdés, hogy ezen visszahelyezés pár sorban történt konstatálása elégtétel-e azzal a meghurczoltatással szemben?

Korántsem!

A mi véleményünk, hogy a szenzációhajhászattal nem tesszünk szolgálatot a közérdeknek és e

mellett elhamarkodva az egyeseknek szívében érdemteljesül olyan sebeket vágunk, melyeket a legjobb indulatunkkal sem vagyunk képesek többet begyógyítani.

Fassie nem a helyre igazító sorokban találja meg elégtételt; nem a hivatalába történt visszahelyezés ránézve a rehabilitáció, hanem az saját tiszta öntudata.

A ki nem érdemelt meghurczoltatás sok mindenre megtanítja az embert. Megismeri barátait, ellenségeit és óvatosabbá teszi a mai világ-felfogás és fondorkodással szemben.

A zsaroló, a méregkeverő Fassie Sándor ma tisztán áll a nagyközönség előtt. Nem szól egy hangot sem, de ebben a hallgatásban ott van egy hatalmas kérdés:

Ki hát a bűnös?!

Szerintünk ez neki a legnagyobb elégtétele.

—Cz.

Halottak estéjén.

Nagyvárad, nov. 1.

A komoly ezim égése mögött remélhetőleg elveszti komikus élet: hogy én csak most vagyok bátor konstatálni, hogy a „Század-vég“ urbi et orbi elfogadott ige lett. Roppant plausibilis hangzása van bármilyen kapcsolatban; elfogadja mindenki, a nélkül, hogy gondolkodnék az értelmén — egy szóval szálló ige lett, a minek az értelmén — mert nincsen — nem lehet gondolkodni. Semmit sem magyaráz, de sokat sejtet; nagy kalapja van, alá lehet vonni mindent; — használhatjuk akármilyen merész szókötéssel: nem fog jégre vinni, sem ad absurdum nem vezet.

A fiatal Prevost, s a még fiatalabb (csak most hozta őket divatba Prevost) felszűzek jóvoltából, most áll uralmának delelő pontján.

Ez a sokat mondó epithetonja a demoralizációnak, a dekadens irodalomnak, magyarázata és mentsége a kétes egzisztenciáknak, a beteges kora-érettségnek; vörös lámpása a demi-mondeknek és a demivierge-eknek; és szimboluma a kísértő, sokat feszegetett nagy világválságnak.

A szálló igék használatára nagyon hajlik a magyar és a magyar természet egyeránt; a magyar ember nem szeret kategorikusan beszélni, a ehhez képest a szálló igék nagyon kényelmesek. A világ, vagy divatnyelvek frázisai vagy szavai nálunk jelentős közmondásokká és szálló igékké válnak rendszeren. Mi nagy szimbolisták vagyunk. — Nem lehet hát rajta megütköznünk, vagy ellene tiltakoznunk, ha a „Század-vég“ szálló igévé lett; ha a modern elmékben a leghozzáférhetőbb helyen van elraktározva. Aztán meg a korviszonyoknak a korral való jelzése meg engedhető synecdoche; az emberi természet eredendő költészetének is meg vannak a maga poeticalicentiái, s a századvég jogérzékeny tiszteli a priviligiumokat. A divat vagy a konvenció nem bölcséleti fogalmak: nincs sem létük, sem substanciajuk, kiesik a mi logikánk hatalmi köréből. A divat kifog a mi szabadakaratú lényünkön; az álláspontunk vele szemben csak negáció, vagy föltétlen megnyugvás lehet.

Denique a szálló ige használatát igazolja maga a használat; a létjoguk az: hogy léteznek. — Most a „század-vég“-nek van a divatja — s ez előtt meg kell hajolnunk! A nyelve hegyén van mindenkinek s rámondja mindenre — s ezt el kell fogadnunk! Elvégre is el kell ismernünk, hogy nagyon egyetemes s a kor keretében méltán bele lehet illeszteni mindent.

... S a „század-vég“, mint szálló ige mégis valami kolosszális paradoxon, a melyben valami kolosszális hazugság húzza meg magát. Az a puritán, nagy-képű hazugság, amely a századvég kiejtését vagy hangsúlyozását jelentőssé árnyalja. A „századvég“ ezelzettség hamis; az erkölcsiség elvadultsága, a szellem kimerültsége, s végelgyengülés symptomái, mind közforgalomban levő hamis pénzek, a morálisták képtelen fantazmagóriái, üres, fontoskodó frázisok és oktalan variásai a „századvég“ rejtett értelmének. A „századvég“ csak századvég, s a ki olyan jelentőséget tulajdonít neki, mint a világvégének — az a tizenkilenczéves ifjú, mikor az huszadik évébe lép, azt mondja, hogy vénül.

Az emberiség fejlődése nemcsak a századok, de még az évezredek keretében sem illeszthető be. Az az emberiség, a mely csak a század elején a nagy forradalmakban született újjá, nem vénülhet el már a század végére.

Nincs veszendőben semmi; a közelség látszata

épen úgy csal, mint a messzeségé. Hazudik a szálló ige, mely a multat szembe állítja a jellel. A perspektus hamis; nem a jelen veséjébe világít, hanem a mult halott arcába. Azt pedig ne feledjük, hogy ha a holtakról beszélünk, a többek közt mindig ott lebeg a kegyelet szelleme. De mortuis nil nisi bene; ez a közmondás visz lépre bennünket: nem a multat tiszteljük vele, hanem a jelent gyalázzuk. Az egész emberiségre soha sem lehetett a jó, vagy a romlott jelzőt egyetemesen alkalmazni, de részlegesen, mindenkor.

Az emberiség — meglehet, hogy korárett, hogy a haja már gyűrűlni kezd a feje bubján, de ez még nem világválságnak a jele. Meglehet, hogy ez a XIX. század nemcsak időszámítás tekintetében, hanem az emberiség életében is transzcendentális jellegű, de mivel a jelenségek természetesen, természetesen kell bekövetkeznie az új korszellemnek is és nem valami elementáris vihar képében.

Nincs veszendőben semmi; a hamis prófétákat (a kik úgy befestenek bennünket, hogy mi magunk sem ismerünk magunkra) nem táplálja az Isten hollója; azt pedig elhíheti az olvasó, hogy ők is éhesek és hogy nagyon sokféle kenyérkereset van.

Milyen naivok is azok a morálphilosophok. Milyen következetesek a következetlenségben; féltig az idealizmusunkat, a hitünket, a lelkünk fogékonyságát. És nem veszik észre azt az egyszerű tényt, hogy még mindig — ünnepelek!

Ugy bizony! Ünnepelek! még a halottak napját is megüljük.

Ha egyszer halottak estéjén kifáradnának a temetőbe, megláthatnák elméleteiknek az élő, világos negációját. Az az illumináció az emberi lélek költőiségének a diadala, az a sok megkoszorozott sir azt jelenti, hogy a kegyelet még mindig erősebb, mint a számalom.

És ez jó jel!

A humanizmus, amit bátran elvethetünk a liberálistákkal, — még mindig meghagyja halni a szegényeket, hogy aztán a kegyelet megkoszorozza a sirjukat.

Viky.

A tündérváros pusztulása.

— A kiállítás lezserelték. —

Az ezredévi országos kiállításnak vége.

A tündér városka, melybe a magyar szellemi és anyagi erő produktumai hónapokon keresztül vonzotta a hazafiakat és a külföldi vendégeket, legnagyobb részében megsemmisül.

Elgondolkozhatunk felette, vajjon a kiállítás eredményesen zárjuk-e be?

A király hű népeihez intézett legfelsőbb leiratában azt mondja: igen. A külföld ide sereglett nevezetes férfiai szintén azt mondják, hogy a magyar nemzet a munka terén megmutatta életrevalóságát s méltó a nagy nemzetek elismerésére, rokonszenvére.

Ez az erkölcsi diadal számokban ki nem fejezhető.

A sokszor elrágalmazott, Európa előtt ráfogásokkal illetett magyar fajt közlelő tanulták megismerni a nyugot nagy nemzeteinek legkiválóbb férfiai.

Látták közlelő, miszerint a ráfogások, rágalmak csak ellenséges indulatból erednek.

Vesztett hírünket költötték ellenségeink és pedig azok, a kik velünk egy fedél alatt laknak, úgy szólván egy kenyeret esznek.

Az itt megforduló nagy számu idegenek közvetlen tapasztalatból győződtek meg róla, hogy milyen vakmerő hazugságok azok, melyek a magyar faj kultur-képtelenségét hirdették, melylyel a magyar faj türelmetlenségét az idegen fajok iránt elakarták hitetni urbi et orbi.

Az ezredévi kiállítással egyszerre belépett a magyar nemzet Európa mivelt, munkás nemzetei közé s elfogadták ott szívesen, tárt karokkal.

Ne beszéljünk anyagi diadalról ez órában, mikor erkölcsi diadalról beszélhetünk.

Az is valami, de ez kiszámíthatatlan!

Uj berendezésü
legolcsóbb nő- és férfi-divatáruház.
Női felöltök terme.
Márkus József
 Nagyváradi, Zöldfa-utca Kohn Emánuel-féle ház.
 !! Telefon-összeköttetés !!

A rotaresti freskók.

Nagyváradi, nov. 2.

A »Nagyváradi« tegnap számában Rotaresti álnév alatt valami czáfolat-féle jelent meg a »Hétfői Értesítő«-nek hason cím alatt közzölt mult heti cikkére.

Őszintén szólva — amennyiben ez a czáfolat-féle nem egyéb mint beismerés és mentegetődzés — nem is foglalkoztunk volna Rotaresti ural, de hogy mégis reflektálunk a cikkre, köszönje a »Nagyváradi« irántunk tanusítani szokott »jóindulatának«.

Rotaresti ur hasábszámra bizonyítja, hogy az ő falujokban még mindig szükségesek azok a rémképek, ők nem élhetnek az ördögök nélkül és azok a szemérmetlen dolgok is jó helyen vannak a templomban, a »Hétfői Értesítő« Rotarestre nem jár (meglátszik rajtuk), csak a huszonhatéves vén kisasszony: a »Nagyváradi« figyelmeztette őket a merényletre és a nép, az istenadta nép vasvillákkal akart behatolni lapunk szerkesztőségébe.

Horrendum dictu!

Azt írja Rotaresti, hogy mit akartunk Goldistól, miért nem tesszük felelőssé a freskókért Sipos Orbán kir. tanfelügyelő urat.

Erre csak annyit válaszolunk, hogy mi az államot is érintettük; azt is felhívtuk a freskók eltávolítására. Köztudomás szerint pedig a kir. tanfelügyelő az állam képviselője.

Rotaresti ural ezzel végeztünk és cseppet sem csodálkozunk a felfogásán, saját bevallása szerint ott nevedett, ahol a pinczének meg a templomnak egy kulcsa van; ott szivta magába a morált, ahol a pap méri a pálinkát, a pap adja el a trafikot; ott éli le boldog napjait, ahol a népet nem szokták nevelni, felvilágosítani.

A mi kollégánk pedig az egyszeri rendőrkapitányt juttatja eszünkbe; azt az alkaptányt, aki többet akart tudni a főnökénél és mikor a nagy közönségnek tetszett valami intézkedés, verte a mellét, hogy azt neki köszönhetik. Ha pedig felzudult a publikum, akkor a főnöke háta megé bujt és azzal védekezett, hogy a főnöke csinálta.

A mi kollégánk is így tesz.

Lapunkból majd minden héten átvesz a forrás megemlítése nélkül valami érdekesebb dolgot s midőn valaki nehezteli a közleményt, akkor rámutat, hogy biz ő azt a »H. É.«-ből vette.

Bujják csak kolléga ur mindenkor a hátunk megé; mi szívesen helyt állunk azért, mit irunk, mert az alapos szokott lenni.

Mint látja, a rotaresti freskókról is igazat irunk és egész terjedelmében most is fentartjuk és csak csak sajnálni tudjuk Rotaresti urat, hogy az ördögöt és szemérmetlenséget olyan nagy előszérrettel veszi pártfogásába a köznép kiszámíthatatlan kárára.

A »Hétfői Értesítő«-t pedig ajánljuk pártfogásába, nagy szükség van arra Rotaresten. Előfizetési ára egy nevedre postaszállítással együtt egy forint.

Kedves kolléga ur, ne haragudjék, mi is csinálhattunk magunknak ennyi reklámot, az önök elterjedtsége (?) és gyorsaságával szemben.

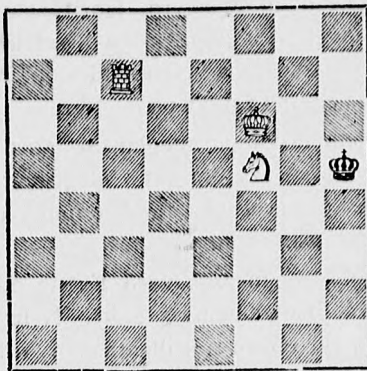
—i.

Heti sakkszemle.

Rovatvezető: Gesztési Ödön.

69. feladvány.

Spóker Andor, N.-Lomnicz.

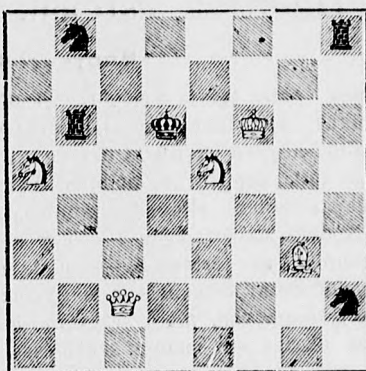

Matt a 3. lépésre.

70. feladvány.

Maximow N., Szent-Pétervár.

(Sakkmatny zszurnal.)

Matt a 2. lépésre.

101. játszma.

(A Charousek—Csigorin matchéből.)

(II. match játszma.)

Poroszhuszárjáték.

Budapest, 1886. okt. 25.

Csigorin.	Charousek.
1. e2—e4	e7—e5
2. H g1—f3	H b8—c6
3. F f1—c4	H g8—f6
4. d2—d4	e5 : d4
5. 0—0	F f8—c5
6. e4—e5	d7—d5
7. e5 : f6	d5 : c4
8. B f1—e1+	F c8—e6
9. H f3—g5	V d8—d5
10. H b1—c3	V d5—f5
11. H c3—e4	F e5—b6
12. H e4—g3	V f5—g6
13. H g5 : e6	f7 : e6
14. B e1 : e6	K e8—d7
15. H g3—h5	B h8—e8
16. H h5—f4	V g6—f7
17. V d1—f3!	B a8—d8

Rendkívül érdekes bonyodalom.

18. F c1—d2	g7 : f6
19. B a1—e1	B e8 : e6
20. H f4 : e6	B d8—e8
21. H e6—g5!	B e8 : e1+
22. F d2 : e1	V f7—e7
23. V f3—f5+	K d7—d8
24. F e1—d2	V e7—e2
25. V f5 : f6+	H c6—e7
26. h2—h4!	d4—d3
27. H g5—f7+	K d8—c8
28. V f6—h8+	K c8—d7
29. V h8—d8+	K d7—e6
30. H f7—g5+	K e6—f5
31. H g5—f3!	Földadta.

102. játszma.

(III. match játszma.)

Elhárított vezércsel.

Budapest, 1896. okt. 26.

Charousek.	Csigorin.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6

3. H b1—c3	H g8—f6
4. H g1—f3	F f8—e7
5. e2—e3	0—0
6. F f1—d3	b7—b6
7. c4 : d5	e6 : d5
8. 0—0	F e8—b7
9. b2—b3	H b8—d7
10. F c1—b2	H f6—e4
11. B a1—c1	H e4 : c3
12. B c1 : c3	F e7—d6
13. H f3—e5	H d7—f6
14. V d1—c2	a7—a5
15. a2—a4	H f6—e4
16. B c3—c2	V d8—e7
17. B f1—c1	B f8—c8
18. F d3 : e4	d5 : e4
19. H e5—c4	V e7—d7
20. F b2—a3	F e7 : a3
21. H c4 : a3	F b7—a6
22. H a3—c4	f7—f6?

E hibát világos szépen aknázza ki.

23. H e4 : b6! * V d7—e8

Igen csinos kombináció, melynek folytán világos minden körülmények közt egy gyalog és állásbeli előnyt nyer.

24. H b6—c4	B c8—b8
25. B c2—c3	B b8—b4
26. V e2—a2	V e8—h5
27. H c4—a3	V h5—d5
28. H a3—c2	B b4—b7
29. H c2—a1	V d5—f7
30. B c3—c5	F a6—d3
31. V a2—d2	B b7—a7
32. V d2—c3	V f7—e7
33. B e5 : c7	B a7 : c7
34. V c3 : c7	V e7—a3
35. V c7—c5	V a3 : c5
36. B c1 : c5	K g7—f7
37. f2—f3	K f7—e6
38. K g1—f2	K e6—d6
39. K f2—e1	g7—g6
40. f3—f4	h7—h5
41. h2—h4	g7—g5
42. h4 : g5	f6 : g5
43. B c5 : g5	b5—h4
44. K e1—d2	B a8—h8
45. H a3—c2	F d3—f1
46. H c2—a3	K d6—e6
47. H a3—c4	F f1 : g2
48. B g1 : g2	h4—h3
49. B g2—h2	K e6—f5
50. H e4—d6	K f5—g4
51. H d6 : e4	B h8—b8
52. H e4—g5	B b8 : b3
53. B h2 : h3	B b3—a3
54. B h3—h8	B a3 : a4
55. d5—db	B a4—b4
56. d5—b5	B b4—b5
57. H g5—e4	Földadta.

103. játszma.

Spanyoljáték.

Budapest, 1896. okt. 9.

Walbrodt. Janovszky.

1. e2—e4	e7—e5
2. H g1—f3	H b8—c6
3. F f1—b5	H g8—f6
4. 0—0	H f6 : e4
5. d2—d4	H e4—d6
6. F b5 : c6	d7 : c6
7. d4 : e5	H d6—e4

Jóbb H d6—f5.

8. V d1—e2	H e4—c5
9. B f1—d1	F c8—d7
10. H b1—c3	F f8—e7
11. F c1—c3!	0—0?

H c5—e6-nak kellett volna történnie.

12. F e3 : c5	F e7 : c5
13. H c3—e4!	F c5—b6
14. e5—e6*	f7 : e6

* E lépés felfödi a 11-ik lépéssel bevezetett csinos kombinációt.

15. H f3—e5 B f8—f4

Ha sötét veszi a futárt, következik V d8—h4 erős támadással.

16. g2—g3	B f4—f7
17. H e5 : f7	K g8 : f7
18. c2—c4*	c6—c5

* Itt jobb volt V e2—h5-|.

19. V e2—h5-	K f7—e7
20. H e4 : c5	F b6 : c5

21. V h5: c5+ K e7-e8
 22. V c5-h5+ K e8-f8
 23. V h5: h7 K f8-f7
 24. B d1-d3 V d8-e8
 25. B d3-f3+ K f7-e7
 26. V h7: g7+ K e7-d6
 K e7-d8-ra B f3-f8 következik.
 27. B a1-d1+ K d6-c6
 28. B f3-d3 B a8-d8
 29. b2-b4 Földada.

Ezzel a partival Walbrodt megmutatta, hogy nem csak száraz dolgokat tud produkálni.

Sakk-hírek.

Charousek-Csigorin matche. Az első és második díjért vívott döntő matche nyertese Csigorin lett, ki négy játszma közül hármát megnyert s egyet veszített s így ő kapta az első díjat (2500 korona) s a másodikikat Charousek (2000 kor.)

Nyugodtan vesszük ez eredményt tudomásul, nem azért, mintha nem jobban esett volna, ha Charousek nyeri az első díjat, — tekintve azonban azt a magában véve is fényes eredményt, hogy Charousek annyi jeles mester között Csigorinnal egyenlő eredményt ért el, tehát csupán a szerencsétől függött, hogy konkurrensé egy fél-egységgel hátra mögött maradjon, tekintve továbbá Csigorint mint hatalmas matche játszót, csak megelégedéssel vehetjük tudomásul az első magyar nemzetközi sakkverseny ilyen kimenetelét, mely végeredményében egy magyarnak hozta be a második díjat s e diadalt méltán sorozhatjuk a gráci, drezdai, hastingsi s nürnbergi győzelmek mellé, hol mindenütt magyar mesterek vitték az első, másodikdíjat. Az utolsó öt év alatt tehát rohamos léptekkel hoztuk be annyi réttlenül eltöltött évtized hátrányait s bizton remélhetjük, hogy rövid idő alatt Magyarország is méltóan sorakozhatik a többi európai államok sakkkulturája mellé.

Caissa. A nagybecskereki sakkör által kiadott s kitűnően szerkesztett új sakklap 2-ik száma csak az esetben jelenik meg, ha lap anyagi fenállása leg alább némiképp biztosítva lesz. Részünkről legmelegebben ajánljuk a lapot a magyar sakközönség figyelmébe. Előfizetési ára: egészévre 4 frt.

Szerkesztői üzenetek.

K. M. A köszöntés ősrégi eredetű; helyesen vélekedik, hogy egykor a társadalmi oszállyozódással, mert ez is az őskor homályában vész el. Régen, valószínűleg a hódolat kifejezése lehetett, vagy a társalgás konvencionális kezdete s az emberek csak akkor köszöntötték egymást, ha szóba eredtek. A süvegelés a római világból a modernbe importált rabszolgák okás; a rabszolgák ugyanis, ha uraikkal találkoztak, ex offio megemelték süvegeiket, hogy tar fejüket (a rabszolgáknak a haját, mintegy megbélyegzőül levágták) uraiknak megmutassák. Ez vált később, eredeti motumát elvesztvén, az udvaroncok révén, modern udvariassági ténynyé. A katonáknál divó köszöntés szintén a kalapemeles szimbolizálása. A meghajlás, főhajítás, kezesök keleti importok. Ezeket a különböző ez-méket a modern illemrész (melynek kifejlesztése és finom disztinválása a lovagvilág dicőségére) egytetemesítő szelleme tette összhangzóvá és szankcionálta a szokás. A modern etiquette a középkor fendalizmusának az öröksége. Természetesen a francia szellem világhódítása révén vált a civilizáció tényezőjévé.

K. B. A legjobb bor is megsavanyodik néha; a legjobb humorista is írhat ezetes éleket. Sohse bántsuk szegényt.

Kiváncsi. Hogy felfüggesztették-e azt a szolgabíró? Nem tudjuk, de annyi tény, hogy áthelyezték.

Biharmegyei vásárnaptár.

Heti vásárok

Álmosd, szerdán.	M.-Cséke, szerdán.
Báránd, kedden.	Margitta, pénteken.
Beél, szerdán.	Micske, csütörtök.
Belényes, csütörtök.	N.-Bajom, pénteken.
B.-Ujfalu, csütörtök.	N.-Báród, hétfőn.
B.-Püspöki,	N.-Léta, csütörtökön
B.-Büszörmény, csütörtök.	N.-Szalonta, pénteken.
Cséffa, csütörtök.	N.-Várad, kedd és péntek.
Csökmő, szombat.	Ókány, szerda.
Derecske, csütörtök.	Ókrös, kedd.
Diószeg, szerda.	Piskolt, szerda.
Élesd, csütörtök.	Sarkad, csütörtök.
Ermihályfalva, csütörtök.	Szalard, szerda.
Feketető, hétfő.	Szent-lobb, hétfő.
Félegyháza, csütörtök.	Szekelyhid, péntek.
Hajdu-Hagos, szombat.	Székplak, kedd.
Henczida, szerdán.	Tenke, hétfőn.
M.-Keresztes, szerdán.	M.-Telegd, péntek.
Kis-Marja, hétfőn.	Torda, hétfő.
Komádi, péntek.	Váska, szerda.
Kötegyán, hétfőn.	Vaskóh, szombat.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác.**
 Főmunk atárs: **Rácz Mihály.**

Nyílt-tér.
Dr. Grósz Menyhért
 ORVOS
 lakását N.-Teleky-utca 410. számú
 (Lőw-féle) házba helyezte át.

Értesítés.

A nagyérdemű közönséget van szerencsém értesíteni, miszerint

Kert-utcán az ipartestület házában

levő

Nemzeti szállodámat

egészen ujonnan berendeztem, valamint

kávéházamat

itt ujonnan renoválva a kor követelményeinek rendeztem; úgy nem külföldben az ezen helyen levő

téli éttermemet

megnyitottam, hol naponta a legízletesebb ételeket és a legjobb minőségű italokat bocsájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Szoba árait, valamint a felszolgált ital és ételneműk első rendű minősége és pontos kiszolgálásom további felajánlása mellett, még megemlítem, hogy éttermemben, minden este cigány és időközönként katonazene áll a t. közönség szórakoztatására.

Kiváló tisztelettel:

346 1 3

Schüch József,

a „Nemzeti szálloda” tulajdonosa.

2452-96. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a n.-várad kir. Törvényszék 1896. évi 21902 számú végzésével Révai testvérek felperes részére Kutasi D. alperes ellen 50 frt követelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 1096 frtra becsült ingóságokra a N.-várad-városi kir. bíróság, 17731-96 számú végzésével az arverés elrendeltetvén annak felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes fűtőca 400 sz. a. tizletében leendő megtartására határidőül 1896. évi november hó 3-ik napján déle 11 órája tűzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt boltberendezés, 1 cassa, könyv, papír és írószerek egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívatomk mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1896. október hó 15-ik napján.

Batig Ferencz,

347

kir. bir. végrehajtó.

Legjobb
bajor-féle sör
 sötét és világos minőségben
 márczius 15-től kezdve
nagy üveg 13 krért
 kapható:
Steiner M. Albert-nél
N.-Piacz-tér (Knapp-ház.)
 Vidéki megrendelések az adó leszámítása mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujonnan berendezett
hentes-üzlet és mészárszék.
 Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint a
Fő-utca, Dr. Grósz-féle házban
 évek óta fenálló és jó hírnévnek örvendő
hentes- és mészárszékemet
 a legújabb kornak megfelelőleg egészen ujonnan fővárosi mintára rendeztem be. Midőn ezen körülményre t. vevőim és a n. é. közönség szives figyelmét ez uton felhívom, értesítem egyszersmind. — hogy mészárszékemben állandóan **csakis frissen levágot és legjobb minőségű husokat** árusítok az eddigi árak mellett, továbbá tisztán kezelt **zsirok** stb. állandóan **legpontosabb kiszolgálás mellett kaphatók.**
 T. vevőimnek eddigi sz. bizalmát megköszönve, azt részemre a jövőben is kikérve, maradtam teljes tisztelettel
Sinkovits Ignác.

DIVATOS NŐI FELÜLTŐK

GRÓSZ M. MENYHÉRT
 áruházában
 kaphatók

ÉRTESÍTÉS!
Parti-árak vétele és eladásáról.
 Van szerencsém mélyen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy évek óta fennálló **kézmű- és divatáru üzletemet** egy nagyobb csődtömeg előnyös vétele által egy kizárólagos
Partiáru üzletre
 átalakítottam és ezentul az összes árukat, mint **divatkelmék, gyapjuruhaszövetek, zefierek, vászonárúk, asztalneműk, zsebkezdők, ágytakarók, szőnyegek,** valamint minden a rőfös szakmába vágó cikkek nálam úgy nagyban mint kicsinyben **50%-al** a rendes áron alul kaphatók.
 Tisztelettel
Nádas Ignác
 Zöldfa-utca elején.

SZANDICZ ADOLF áruháza

NAGYVARAD,
Bémer-tér.

Most érkezett **ujdonságok az 1896. évi őszi idénre.**

Bel- és külföldi női ruhaszövetek a legegyszerűbbtől a legfinomabb minőségig.

Női Confectio-ujdonságok rendkívüli olcsó áron

u. m. jaquetek, kabátok, köpenyek, gallérok stb.

Szőnyegek és függönyök óriási választékban.

OBERLEITHNER E. FIAI világhírű cs. és kir. szab. vászongyárainak egyedüli főraktára.

Kivánatra árjegyzékek és minták bérmentve küldetnek.

Kizárólag

KÉSZ NŐI FELÖLTŐK

gyári raktár

egyedüli jutányos és czélszerű beszerzési forrás

csak

NEMES MIHÁLY-nál

Köröspart.

Nagyvárad, Léway-ház.

Köröspart.

Üzletfelosztás miatt

a Szent-László téren, „Fekete Sas“ szálloda épületében

a „*Próféta*“ divatüzlet helyiségében

hatóságilag engedélyezett

Őszi és téli divatkelmék, barchettek, selymek,

Cretton, batiszt, vásznak, asztalneműek,

téli kendők.

Szőnyegek,

függönyök, ágygarnitúrák és egyéb

különbéle női és férfi-divatezikkék

VÉGGELADÁS.

rendkívül

leszállított árak mellett

végkiárusítás alá kerülnek.

E kedvező és ritka alkalom kihasználására a t. vevőközönség b. figyelme felhivatik.